

ВИЗНАЧЕННЯ НАУКОВОГО АПАРАТУ У ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

**ДОКТ. ПЕД. НАУК,
ДОЦ. ФЕДІРЧИК Т. Д.**

ПЛАН:

- 1.** Роль та місце наукового апарату в творчому процесі роботи над педагогічним дослідженням.
- 2.** Методика визначення наукового апарату в педагогічних дослідженнях:
 - 2.1. Наукова проблема і тема наукового дослідження, обґрунтування їх актуальності.*
 - 2.2. Методика формулювання мети та задач у педагогічних дослідженнях.*
 - 2.3. Об'єкт і предмет у педагогічних дослідженнях, їх відмінності та взаємозв'язок.*
 - 2.4. Гіпотеза дослідження.*
 - 2.4. Вибір методів дослідження.*
- 3.** Вимоги до вступу науково-педагогічного дослідження.

КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ:

Проблема і тема
дослідження

Об'єкт
дослідження

Мета
дослідження

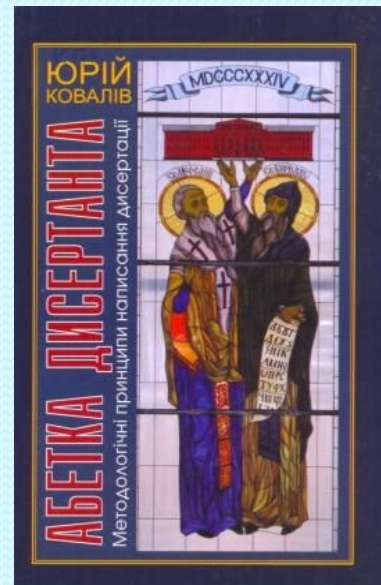
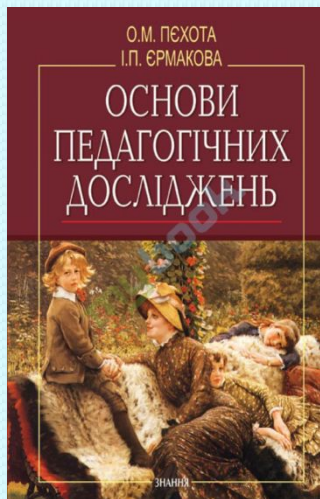
Предмет
дослідження

Задачі
дослідження

Методи
дослідження

ЛІТЕРАТУРА ПО ПРОБЛЕМІ:

**Глибина й ґрунтовність дослідження
в чому залежить від обраної
методології наукової діяльності,
основу якої становить
відпрацювання наукового апарату »**

С. У. Гончаренко

НАУКОВИЙ АПАРАТ ДОСЛІДЖЕННЯ— *це сукупність його базових структурних компонентів і параметрів*

Структура наукового апарату дослідження:

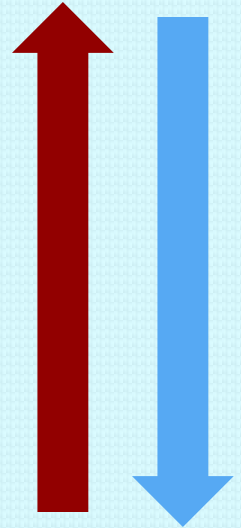

ПРОБЛЕМА ДОСЛІДЖЕННЯ:

Проблема (від грец. *problema* – завдання, трудність, перешкода) – це складне теоретичне або практичне завдання, що потребує розв’язання, вивчення, дослідження.

Проблема означає наявність суперечливої ситуації.

Б. Ф. Білецький

Наукова проблема – це усвідомлена суперечність між запитами практики і обмеженими можливостями теорії (внаслідок властивої їй неповноти), яка не дає можливості їх задовольнити.

С.У. Гончаренко

ТЕМА ДОСЛІДЖЕННЯ:

Тема дослідження (від грец. *thema* – предмет викладу, дослідження, обговорення) – формулювання, що відображає проблему дослідження і рух від досягнутого наукою до нового у науці.

Б. Ф. Білецький

Тема дослідження (назва роботи) змістовно визначає, що підлягає цілеспрямованому дослідженню (вивченню, обґрунтуванню, узагальненню тощо).

С. У. Гончаренко

РІЗНОВИДИ ТЕМ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ:

Теми, що виникають
в результаті розвитку
проблеми

Теми, що виконують
за ініціативою
дослідника

Теми, що виконують
на замовлення
закладу (установи)

Проблема дослідження

Тема дослідження

Наявна

суперечність

Стан дослідження проблеми

обґрунтовує

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

Актуальність дослідження –
*(від лат. actualis – важливий, істотний
для певного моменту) – обґрунтована
відповідь (думка) про значимість
дослідження для педагогічної науки чи
практики на сучасному етапі.*

В. І. Романчиков

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ:

Мета – (від грец. *meta* – після, через) – уявний, ідеальний образ результату, дії; створення образів того, що повинно бути досягнуто в результаті дії.

Тлумачний словник

Мета дослідження - це обґрунтоване твердження про загальні результати пошуку.

С. У. Гончаренко

Наприклад,

тема:

**“РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ”**

Мета дослідження:

варіант 1

теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка

організаційно-педагогічних умов розвитку творчих здібностей молодших школярів у процесі вивчення рідної мови

варіант 2

теоретичне обґрунтування педагогічних умов та констатувальне дослідження стану розвитку творчих здібностей молодших школярів у процесі вивчення рідної мови

ЗАДАЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ:

Завдання дослідження – це своєрідні кроки здійснення дослідження, тобто конкретизація мети.

С. У. Гончаренко

Формулюючи задачі дослідження передбачають:

- вивчення історії та сучасного стану проблеми;
- розкриття сутності, структури, функцій об'єкту (предмету) дослідження;
- розробка умов реалізації явищ, які вивчаються на практиці;
- проведення експериментальної перевірки запропонованих ідей на практиці;
- розробка рекомендацій, висновків, порад тощо.

Наприклад,

тема:

**“ РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ”**

Задачі дослідження:

- 1. Здійснити аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми розвитку творчих здібностей школярів.**
- 2. Розкрити сутність процесу розвитку творчості особистості, основні її види.**
- 3. Охарактеризувати особливості творчого розвитку у молодшому шкільному віці.**
- 4. Дослідити стан розвитку творчості учнів початкових класів на уроках української мови.**
- 5. Обґрунтувати організаційно-педагогічні умови розвитку творчості учнів початкових класів при вивченні рідної мови в навчальному процесі.**

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ:

Об'єкт - (від лат. *objectum* – предмет, річ)

- зовнішній світ, що існує поза нами незалежно від нашої свідомості і є предметом пізнання, практичної дії суб'єкта;
- предмети та явища, на які спрямована якась діяльність.

Б. Білецький

Об'єкт дослідження – це частина об'єктивної реальності, яка на даному етапі стає частиною практичної і теоретичної діяльності людини, яка здійснює дослідження.

С. У. Гончаренко

Об'єкт дослідження – це вся сукупність різних аспектів теорії і практики науки, як слугує джерелом необхідної для дослідника інформації.

В.І. Романчиков

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ:

Предмет дослідження – це лише ті суттєві зв'язки, відношення, процеси, які підлягають вивченню (безпосередньому) у даній роботі, тобто це лише конкретна частина об'єкта яку необхідно дослідити.

Б. Ф. Білецький

Предмет дослідження – це такий елемент об'єкта, який включає сукупність властивостей і відношень об'єкта, які вивчаються дослідником з певною метою в конкретних умовах.

С. У. Гончаренко

Наприклад,

тема:

**“ РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ”**

Об'єкт дослідження:

розвиток творчих здібностей молодших школярів

Предмет дослідження:

**організаційно-педагогічні умови розвитку
творчих здібностей учнів початкових класів
при вивченні української мови**

ГІПОТЕЗА ДОСЛІДЖЕННЯ:

Гіпотеза дослідження (від грец. *hypothesis* – припущення) – це наукове припущення, яке висунуте для пояснення якого-небудь явища і вимагає теоретичного обґрунтування та перевірки для його доведення.

В. І. Романчиков

Гіпотеза умовно складається з двох частин:

Умова: *якщо...*

Висновок: *то...*

Гіпотеза може бути:

однофакторна
(коли висувається
одна умова, фактор)

багатофакторна
(декілька умов)

Наприклад,

тема:

**“ РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ”**

Гіпотеза дослідження:

**розвиток творчих здібностей молодших школярів
на уроках української мови буде ефективним при
використанні системи творчих різнорівневих завдань,
що враховуватимуть індивідуальні особливості учнів**

Методи дослідження – це способи,
прийоми, процедури та операції
теоретичного та емпіричного пізнання,
що є знаряддям отримання наукових фактів.

Б. Ф. Білецький

Методи можна класифікувати за різними ознаками:

Теоретичні методи:

ретроспективний і системно-структурний аналіз, порівняння, узагальнення, класифікація, систематизація, моделювання, аналітико-синтетичний розгляд (вивчення) творів тощо

Експериментальні методи:

констатуючий, формуючий, контрольний експерименти; лінійний або паралельний експеримент

Емпіричні методи:

анкетування, бесіда, інтерв'ю, спостереження, тестування тощо

Математичні методи:

реєстрація, ранжування, визначення коефіцієнту кореляції тощо

Алгоритм складання вступу наукової роботи:

- Актуальність роботи
- Стан дослідження проблеми
- Мета дослідження
- Задачі дослідження
- Об'єкт дослідження
- Предмет дослідження
- Гіпотеза (за наявності)
- Методи наукових досліджень
- Теоретичне і практичне значення
- Апробація та публікації результатів дослідження
- Структура роботи

ТАКИМ ЧИНОМ,
правильне визначення
наукового апарату дослідження
є тим мостом на шляху досягнення успіху
наукового дослідження, який з'єднає початковий
етап дослідження, що визначить його програму та
межі, з безпосереднім застосуванням підібраних
методів, що приведуть дослідника
до певного результату.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

